

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-2

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53
Volume 53

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Mikulčice-Valy. Věderko nalezené v jednom z říčních ramen (viz obr. 5. na str. 28)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2012

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Severně od této situace se nachází okrouhlá zahlobená zásobní jáma datovaná na počátek 13. století.

Z rozboru keramického materiálu vyplývá potvrzení kontinuálního osídlení od starohradištního období až po období mladohradištní a následné využívání lokality od počátku vrcholného středověku. Lokalita sloužila jako hospodářské zázemí středověkých parcel (sklípky, zásobní jámy, hospodářská stavení) především od přelomu 13. a 14. století do poloviny 17. století. Válečné události (1642) a následný velký požár (1668), kdy byla téměř třetina zástavby Tišnova zničena a došlo k úbytku obyvatel, měly za následek minimální využívání parcel prakticky až do 19. století. Díky tomu se zkoumané parcely zachovaly poměrně nedotčené mladší zástavbou. Výsledky záchranného archeologického výzkumu, provedeného na ploše více než 800 m², tedy doplňují a upřesňují vývoj města Tišnova.

Petr Holub, Hynek Zbrankel

Literatura

- Doležel, J. 1997:** Tišnov (okr. Brno-venkov). Historické jádro města. *Přehled výzkumů* 1993–1994, 242–247.
- Doležel, J. 1999a:** Tišnov (okr. Brno-venkov). Středověké jádro města – ulice Cáhlovská (Žabská). *Přehled výzkumů* 40 (1997–1998), 373.
- Doležel, J. 1999b:** Tišnov (okr. Brno-venkov). Středověké jádro města – ulice Koráb a Na Zahrádkách. *Přehled výzkumů* 40 (1997–1998), 373–374.
- Doležel, J., Fic, K., Zecpal, J. 2005:** Historický vývoj města Tišnova. In: *Historický atlas měst České republiky*, sv. 15. Tišnov. Praha: Historický ústav akademie věd ČR, 1–8.
- Kolařík, V. 2007:** *Tišnov, Brněnská č. p. 148. „Přístavba Finančního úřadu v Tišnově“*. Rkp. nálezové zprávy 21/07. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, o. p. s.

Resumé

Tišnov (Bez. Brno-venkov), Mlýnská Straße, Parzelle Nr. 163, 2708, 2709. Alt- bis Jungburgwallzeit, Spätmittelalter, Neuzeit. Siedlung, Stadt. Rettungsgrabung.

TOPOLNÁ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Intravilán obce. Středověk (13.–14. století). Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Při náhodné prohlídce výhozů u výkopu poblíž kostela v Topolné (místo nálezů lze lokalizovat na ZM ČR 1:10 000 25-33-14 v okolí bodu 71/310 od Z/J s. č.) byly nalezeny četné zlomky keramiky tuhové s vodorovnými rýhami na výdutí, zvířecí kosti a kusy šedé až oranžové přepálené hlíny (mazanice). Po bližší prohlídce bylo zjištěno, že zdroj těchto nálezů tvoří propálené souvrství, které bylo následně zdokumentováno a ověřováno. Na dně výkopu byla provedena menší sondáž do propálené

vrstvy, při které se sice podařilo získat více archeologického materiálu, geologického podloží však dosaženo nebylo. Během výzkumu se povedlo zaznamenat souvrství, ze kterého byly získány nálezy dokládající život ve vsi již v průběhu 13.–14. století (odpovídá nejstarším dochovaným písemným pramenům). Vypálená vrstva může značit stopy požáru, který zde propukl v tomto období, další informace si však bohužel lze jen domýšlet.

Ivan Čižmář

Resumé

Topolná (Bez. Uherské Hradiště). Mittelalter (13.–14. Jahrhundert). Kulturschicht, Siedlung. Rettungsgrabung.

TOVAČOV (OKR. PŘEROV)

Ul. Jiráskova č. p. 595. Středověk, novověk. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Akce byla realizována pracovníky Archaia Olomouc, o. p. s., v červenci až září roku 2010 v rámci realizace investiční akce „Tovačov – vodovod Jiráskova, Smetanova, Podvalí“. V napojovací šachtě vodovodní přípojky, situované poblíž křižovatky ulic Jiráskova – Široká, byla před domem č. p. 595 zdokumentována pozitivní archeologická situace. Na podložní vrstvu tuhé, žlutohnědé sprašové hlíny, zaměřené v úrovni 210 m n. m., nasedá nevýrazná zkulturněná vrstva šedohnědé prachové hlíny s menším výskytem fragmentů keramiky a zvířecích kostí, dokladující pozdně středověké až raně novověké blíže nespecifikované lidské aktivity. Zdokumentovaná situace se nachází v blízkém okolí kostela sv. Jiří se hřbitovem, kde lze oprávněně očekávat doklady středověkého osídlení. Tato vrstva je překryta až 0,20 m mocnou vrstvou jílovité hlíny s náhodným výskytem fragmentů keramiky 18. až 19. století. Následuje souvrství terénních vyrovnávek, obsahující drobné cihelné zlomky a zlomky keramiky z přelomu 19. a 20. století. Následující podkladní podsypové vrstvy pod dlažbou z kočičích hlav, které tvoří zpevněný okraj komunikace na ulici Jiráskova.

Zdeněk Schenk, Jan Mikulík

Resumé

Tovačov (Bez. Přerov), Jiráskova Straße. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

TUČÍN (OKR. PŘEROV)

Parcela č. 1379, 1273. Raný a vrcholný středověk, novověk. Osídlení. Záchranný výzkum.

V souvislosti s realizací investiční akce „Polní cesty C22, C6 a svodný příkop P1, P2 k. ú. Tučín“ byl v měsících září a říjen 2010 proveden záchranný archeologický výzkum formou dohledu nad výkopovými pracemi, který uskutečnili pracovníci Archaia Olomouc, o. p. s. Obec

Obr. 69. Tučín. Pohled od východu. Objekty 2500, 2501.

Abb. 69. Tučín. Blick von Osten. Anlagen 2500, 2501.

Tučín se nachází necelých 6 km východně od Přerova v prostoru Kelčské pahorkatiny. Poprvé je Tučín zmiňován v pramenech k roku 1351.

Stavba nové cesty byla realizována v trase stávající polní komunikace na parcele p. č. 1379, která vede jihovýchodním směrem ke katastrální hranici k. ú. Tučín a k. ú. Podolí u Přerova. V souvislosti se zemní skrývkou v trase nové polní cesty byla zachycena odpadní jáma oválného tvaru zapuštěná mělce do intaktního podloží tvořeného žlutohnědým jílem. Z výplně objektu se podařilo získat početný soubor zlomků kuchyňské keramiky, který lze datovat do období vrcholného středověku až novověku. V zásypu se dále vyskytly zlomky stavebního odpadu. Objekt nejspíše vznikl vyvezením vytěženého materiálu z některé z parcel ve středu obce.

V místě budování svodného příkopu P2 při jižním okraji intravilánu, na parcele č. 1273, byly vedle sebe zachyceny dva zahlobené sídlištní objekty (2500, 2501; obr. 69), které byly z velké části poškozeny těžkou technikou. Z jejich výplně byl získán vedle osteologického materiálu početný soubor keramiky, která datuje tyto sídlištní aktivity do 12. století (obr. 70).

Zlomky keramiky pocházely převážně z hrncovitých tvarů s okrajem vzhůru vytaženými, v jednom případě s okrajem šikmo protaženým a mírně střechovitým, zevnitř prožlabeným. Ve výzdobě hrnců převažovaly horizontální obvodové žlábkové umístěné na plecích nádob či šikmé vrypy umístěné pod hrdlem. Výjimečně se objevil i motiv jednoduché vlnice. V jednom případě se vyskytl větší fragment zásobnice s okrajem vytaženým vzhůru, směrem nahoru se zužujícím. Zásobnice je zdobena plastickou lištou, na které je umístěna jedna řada šikmých vrypů. V některých případech bylo v keramické hmotě patrné vysoké procento přimíseného drceného grafitu. Ze zásypu objektu 2500 dále pochází zlomky mazanice,

jemnozrného pískovce a sladkovodního vápence (travertinu), jehož zdroje se nachází při severním okraji obce.

Zdeněk Schenk, Jan Mikulík

Resumé

Tučín (Bez. Přerov), Parzellennr. 1379, 1273. Früh- und Hochmittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Masarykovo náměstí č. p. 21. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V průběhu roku 2011 proběhla rozsáhlá stavební rekonstrukce objektu bývalé jezuitské koleje na Masarykově náměstí v Uherském Hradišti. Výstavba budov jezuitské koleje probíhala v letech 1654 až 1729, rekonstruovaný trakt byl vybudován v letech 1700–1705.

V přízemních prostorách byla provedena prospekce s detektorem kovů, došlo k vyzvednutí olověných plomb, měděných a stříbrných mincí z konce 17. až začátku 19. století. V prostoru pod schodištěm do prvního patra byl objeven zasypaný barokní sklep (obr. 71), z navážkových vrstev byly vyzvednuty skleněné nádoby, fragmenty polévané glazované keramiky a kachlů. V zásypu byla zdokumentována silná popelovitá vrstva, která má pravděpodobně souvislost s požárem města v roce 1681, sklepní prostory by tedy byly postaveny dříve, než samotný kolejní trakt. Dno sklepení bylo tvořeno nasucho kladenými cihlami.

V jihovýchodním rohu sklepení byla provedena drobná sondáž. Podařilo se zachytit souvrství povodňových a kulturních vrstev od 9. po 17. století. Z profilu pod základem byl vyzvednut zahrocený dubový kůl, 80 cm zahlobený do jílovitého podloží. Období smýcení stromu